

Ingrid Ambrožič
Brkinski govori

Učenci 8. razreda na OŠ Dr. B. Magajne v Divači
Projektna naloga*

Učenci smo raziskovali in opazovali jezik, ki ga uporabljajo v Brkinih. Opazovali smo jezik starejših ljudi, pa tudi, koliko je narečje živo med nami. Govori brkinskih vasi spadajo v primorsko narečno skupino. Posebno se od drugih brkinskih govoric razlikuje govor vasi Ostrovica, ki je samosvoj, in vasi Barka z izrazitim akanjem.

Pri barski govorici se k zmečča v é in č v é. Npr. *Mi čubamo njoće z domaće muoće*. Ljudje se v družini pogovarjajo v narečju, ker se tako počutijo bolj sproščene. Svoje otroke vedno opozarjajo, da morajo v družbi olikano govoriti. Otrokom prepovedujejo kleti, ker je kleti nekulturno, nekateri pa pravijo, da je to tudi pomanjkanje vzgoje, kajti iz otrokovega obnašanja je viden nauk staršev.

Če kdo včasih česa ne razume prvi hip in vpraša: "Kaj?", mu odgovorijo: "En drek nazaj!"

Brkinske govore delimo v dve skupini:

Prva skupina: Barka, Misliče, Vareje, Artviže, Potok, Podgrad in Vatovlje; najbolj izstopa govor Barčanov z izrazitim akanjem: Paalegaa, to pomeni Poglej ga.

Druga skupina: Tatre, Mrše, Orehek.

<i>Barka</i>	<i>Tatre</i>	<i>Knjižno</i>
šula	šola	šola
smuo delale	sma delale	smo delale
sprašávali	sprašévali	spraševali
vuoni	vani	oni
ste wre pršli	ste več prišli	ste že prišli
ne vem	ne znam	ne vem
puojem	pejem	pojem

* Mentorica: Jožica Planinc, učiteljica slovenskega jezika

Še nekaj posebnih besed brkinskih govorov:

šiša — *biša*   atie — *oče*   ne mirkam — *se ne spomnim*
 krčul — *zajemalka*   dieštra pupka — *lepo dekle*

Besede, ki izginjajo iz brkinskih govorov tako, kot izginjajo predmeti iz vsakdanje rabe:

škalir — *služi v podobne namene kot lestev pri obiranju češenj*
 trgačka — *majbna pletena košara nasajena tudi na 7 m dolgi palici, služi za obiranje sadja iz vrhov drves*
 vanuće — *kos toplega blaga, vanj so si pozimi zavijali noge, ker nogavic ni bilo*
 oprtnjak — *velik pleten koš, v katerem so nosili steljo za živino ali seno, optali so si ga na rame*

Starinske besede, ki so tu pa tam v Brkinih še v rabi:

piskalci — *trobentice*
 strina, botra — *starejša ženska*
 tabat — *takrat*
 bubci — *otroci*
 drevu — *plug*
 farau — *svetilka*
 mula — *najstnica*
 flagla — *brezovo drevo, s katerim so svetili*

V brkinskih govorih so se usidrale besede iz italijanščine in nemščine:

<i>Italianizmi</i>	<i>Knjižno</i>
kušin	vzglavnik
redžipet	nedrček
škavacera	smetišnica
štrace	krpe
ringulini	uhani

<i>Germanizmi</i>	<i>Knjižno</i>
tavžnt	tisoč
firniki	zavese
fruštik	zajtrk
štikadur	strop
prenjucan	obrabljen

Vzkliki v brkinskih govorih:

Kam ga je vrag nesel!
 Strela ga puoči!
 Buh ga štrafaj!
 Ti spaka stara!
 Hudič nemarni!
 Jebenti dušo!

Frazeologemi:

Je strupen ko gad.
 Je žleht ko hudič.
 Govori kot bi drva žagal.
 Star ko lipa nad kamnito mizo. (Tatre)
 Imaš jezik ko guosa.
 Kaj faflaš! (Kaj govoriš)
 Stopa ko Martin Krpan.
 Trd si kot kamnita miza pod lipo. (Tartre)